

ЮГОИЗТОЧНО ДЪРЖАВНО ПРЕДПРИЯТИЕ - СЛИВЕН ТП „ДЪРЖАВНО ГОРСКО СТОПАНСТВО ГУРКОВО“

гр.Гурково, ул. "Прохода" №1, тел. 04331/21-17, факс: 04331/20-24,
e-mail: dgsgurkovo@uidp-sliven.com ЕИК: № 2016176540237

ОЦЕНКА НА РИСКА

от природни бедствия и мерки за намаляване на риска от и/или смекчаване на очакваните негативни въздействия на територията на ТП ДГС Гурково

Във връзка с приетите принципи и критерии на Съвета за стопанисване на горите и с оглед изпълнението и спазването на Принцип 10 от Националния стандарт за отговорно управление горите в България (FSC-STD-BGR-01-2016 V-1)

В изпълнение на Критерий 10.9 от Националния стандарт за отговорно стопанисване на горите в България.

1. Обща информация

Общата площ на ТП ДГС Гурково е 23262,3 ха, от която държавните горски територии са 22596,5 ха или 97 % от общата площ. Разпределението по видове на останалата собственост е: общински горски фонд – 23,8 ха, гори стопанисвани временно от общината – 268 ха, гори на частни физически лица – 299,8 ха и 74,2 ха гори и земи по чл. 19.

Държавно горско стопанство " Гурково" заема част от южните склонове на Централна Стара планина и част от северните склонове на Сърнена Средна гора. Територията му се намира в североизточната част на Старозагорска област. На северозапад то граничи с ТП ДГС „Плачковци“, на север с ТП ДГС „Боляра – Велико Търново“ и ТП ДГС „Буйновци“, на изток с ТП ДГС „Твърдица“ и язовир „Жребчево“, на юг с ТП ДГС „Нова Загора“ и ТП ДГС „Стара Загора“, и на изток с ТП ДГС „Мъглиж“. ТП ДГС "Гурково" контролира, стопанисва и опазва горския фонд на територията на цялата Община Гурково, включваща град Гурково и селата Лява река и Пчелиново (с махалите Злати рът, Белювска, Стоката, Ханова лъка, Долна и Горна махала и Черняга), Димовци (с махалите Жълтопоп, Дворище и Брестова), Конаре и Паничерево и част от горските територии на Община Николаево, включващи гр. Николаево и селата Нова махала и Едрево. Лесистостта в региона варира от 42 % (за община Николаево) до 73 % (за община Гурково) .

Горите на стопанството по форма неправилен многоъгълник с най-голяма дължина по диагонала северозапад-югоизток – 33.5 км и най-малка дължина в посока запад-изток – 6.5 км средна ширина югозапад-североизток 19.8 км измерено по права въздушна линия. Територията на ТП ДГС „Гурково“ се разделя на три геоморфоложки района Старопланински, Средногорски и равнинен.

Старопланинския район има планински характер с подчертано вертикално разчленение. От централното било на Стара планина се спускат на юг, големи ясно изразени била. Това са билото служещо за граница между Държавните горски стопанства „Гурково“ и „Мъглиж“, преминаващо през местностите „Скалата“, „Изселника“, Долни рът“, „Жерговец“ и завършващо в Подбалканската долина, друго било се спуска на юг-югоизток започвайки от м. „Лещовите извори“, преминава в посока м. „Бутея“ през местностите „Бабина чука“ и „Стрелбището“ и завършва с махала „Стоката“ и трето по-тъсно изразено било спускащо се на юг от централното,

като започва от местност „Бутурски чукар“, минава през местностите „Пчелинско хорище“, „Ождрен“ и „Мали буковец“ и завършва до р. Лазова на север от гр. Гурково.

Средногорския район на стопанството има хълмисто предпланински релеф. Най-ясно е изразено централното било на Сърнена Средна гора. Второстепенните била са заоблени и завършват на север в работните земи, снижавайки се постепенно с малък наклон.

Третият район равнинният е ясно очертан: на юг от стръмните склонове на Стара планина и на Север от полегатите склонове на Сърнена Средна гора. В него се издигат единични хълмове - “Черешака” до с. Паничерево и “Дъждовника” на север. По средата му протича р. Тунджа вливаща се в яз. “Жребчево”.

Според класификационната схема на Събев и Станев „Климатични райони на България и техният климат – 1963 година”, територията на ТП ДГС Гурково попада в две подобласти: 1) преходно-континентална подобласт и 2) умерено-континентална подобласт. В преходно-континенталната климатична подобласт част от стопанството попада в климатичния район на Източните задбалкански полета (350 – 500 м.н.в.). В Умерено-континенталната климатична подобласт се намира другата част от стопанството, това е Планински климатичен район – Среднопланинска част (1000 – 2000 м.н.в.)

Хидрографската мрежа в горския фонд е гъста. На места с големи наклони на надлъжните профили и променлив воден режим. Най-голямата река която преминава през територията на стопанство е Тунджа, тя е с постоянен воден дебит с минимум през летните месеци и максимум през пролетта. Река Тунджа има множество притоци които могат да се групират по следния начин: а) леви – р. Радова, р. Лазова, р. Стара река; б) десни – малки безименни долове водещи началото си от Сърнена Средна гора.

Типът на месторастение се разглежда като основна таксаномична единица, формирана под въздействието на климатичните, хидроложките условия и релефа. Той представлява горски площи с приблизително еднакъв лесорастителен ефект и относително еднакви условия, които обуславят и еднородност в състава и продуктивността на дървесната растителност. В района на ТП ДГС Гурково съгласно използваната методика за определяне на типовете горски месторастения са определени 18 типа месторастения.

Разнообразието на релефа, почвите и климата, са важни предпоставки за широкото флористично разнообразие на територията на ДГС "Гурково". Защитените местности "Пещера Мечата дупка", "Милева стена", "Ождрен", „Калоян пещера“ и "Карстов извор", могат да задоволят интереса не само на специалистите, но и на всички любители на природата. Разнообразието на релефа, климата, растителността и основната скала са създали известна пъстрота на почвените типове и подтипове на територията на стопанството, където са установени почвите канелена горска, кафява горска тъмна, кафява горска преходна, кафява горска светла и алувиално-делувиална. Територията на ТП ДГС Гурково обхваща диапазон от надморски височини от 201 м.н.в. до 1250 м.н.в. В тези граници попадат два пояса и четири подпояса. Горските площи са в съседство със селскостопански земи и дървостойките са силно увредени от паша и неколкостепенно нискоствъблено стопанисване. Създадените култури са предимно от черен бор и бял бор, често в комбинация с зелена дугласка, смърч и др. В повечето култури има участие на издънки от предишния състав от 1 до 4 десети. На височина над 900 м.н.в. естествената дървесна растителност е представена от чисти семенни букови и смесени букови и с участие на зимен дъб, габър, благун и др. насаждения. По-малко е участието на издънковите букови насаждения. Създадените култури са предимно от бял и черен бор. Характерна особеност

за цялото стопанство е отсъствието на естествена иглолистна растителност, от към храстова растителност в стопанството се срещат шипка, трънка, къпина, леска, глог, дрян и други.

Общият запас от дървесина (без клони) на територията на Държавно горско стопанств гр. Гурково днес възлиза на 3 991 425 куб.м. Най-разпространените дървесни видове са букът; зимният дъб, габър, благун, цер и др. Машабните залесявания от близкото минало са довели до значително присъствие на иглолистните видове - основно черен бор, бял бор, зелена дуглазка, смърч и др., като те съставляват една трета от насажденията на територията на стопанството.

Територията на стопанството е обект на туризъм, особено в Старопланинската част, където преминава туристическият маршрут Ком – Емине.

Ловното стопанство създава условия за допълнителни доходи, чрез отстрел на дивеч за месо и ловни трофеи, а така също и за валутни постъпления.

Общо за десетилетието в ДГС „Гурково” е предвидено да се залесят 49,2 ха. За добиване на необходимия посадъчен материал ДГС разполага със семепроизводствени насаждения с обща площ 519,5 ха. Залесяването се извършва само чрез садене на стандартни фиданки, за производството им стопанството разполага със собствен разсадник с площ от 27 дка.

Горското стопанство със своите икономически, екологически и социални функции е от съществено значение и играе важна роля за устойчивото развитие на общините.

2. Видове природни бедствия

За територията на ТП ДГС Гурково съществуват рискове от възникване на следните природни бедствия, вкл. природни нарушения, които имат пряка връзка с и/или въздействие върху горските територии и горскостопанските дейности:

- а) наводнения и порои
- б) ерозия и свлачища
- в) горски пожари
- г) природни нарушения от абиотични и биотични фактори (напр. засушаване, силни ветрове, снеговалежи, заледявания и каламитети).

3. Оценка на риска от възникване на природни бедствия и мерки за намаляване и/или смекчаване на очакваните негативни въздействия

3.1 Риск от наводнения и порои

Управлението на водите в Р. България се осъществява на национално и басейново ниво.

Оценката и управлението на риска от наводнения за Р. България е предмет на Европейската Директива за наводненията (ДН), която е в сила от 26.11.2007 г. и е транспонирана в националното законодателство с изменението на Закона за водите през м.август 2010 г.

В хидроложко отношение района на ДГС „Гурково” се характеризира с непостоянен и силно променлив режим на реките и доловете.

Силно нагънатият терен в района на стопанството е позволил да се образува гъста речна мрежа. По-главни реки тук са р. Лазова, Радова, Малката река, Лява река, р. Гаврашница. Повечето водни течения извира от района на ДГС “Гурково” и се вливат в река Тунджа.

Годишното разпределение на валежите се характеризира с:

- а) есенно-зимно пълноводие - от края на ноември до март;
- б) лятно маловодие - започва от юли и продължава до края на октомври. През този период по-малките реки и долове пресъхват.

Територията на ТП ДГС Гурково има минимален риск от наводнения и порои.

Мерки за намаляване на риска от и/или смекчаване на негативни въздействия от наводнения и порои върху горската инфраструктура и съоръжения. Като общи препоръки за лесовъдска намеса могат да се посочат:

- Във връзка с намаляване повърхностния воден отток да се използват лесовъдски системи, осигуряващи постоянно покритие на горските територии във водосбора с гора;
- При нужда се провеждат залесителни мероприятия за увеличаване на лесистостта на водосбора;
- Подпомага се създаването и поддържането на смесени насаждения с неравномерна пространствена структура;
- Пълнотата на насажденията във водосбора да не намалява под 0.5;
- Забрана за използване на голи сечи;
- Използват се технологични схеми и техника, осигуряващи минимално нарушаване на земната повърхност при извоз на дървесина;
- След прекратяване на стопанските дейности се извършва рехабилитация на нарушените терени (напр. извозни горски пътища);

3.2 Риск от ерозия и свлачища

Силно изразени ерозионни процеси в ДГС Гурково не се наблюдават, но има отделни райони и водосбори на реки в които действа площната ерозия. Такива райони са площите на север от с. Конаре, на юг от с. Димовци и с. Брестова, водосборите на Стара река и Малката река в долните им части, водосборите на река Лазова и река Радова. Поради дейността на ерозията в тези райони е намалена дебелината на почвения профил и са обособени групите интразонални месторастения В₁; В_{1,2} I В₂ (131), А₀, А₁ (132). Това са бедни много бедни месторастения върху ерозираните терени. Последните са и обект на техническия проект за борба с ерозията във водосбора на язовир Жребчево и на „Национална дългосрочна програма за борба с ерозията в Р България”.

На територията на ДГС Гурково се ерозия тип площна върху 633,7 ха, което е 2,7% от общата площ на стопанството. Ерозионните процеси действат върху 633,3 ха залесена площ и 0,4 ха голи площи.

Таблица 1
разпределение на подложената на ерозия площ по видове ерозия
(размер на ерозията)

	без площна ерозия	площна	струйчеста	браздова	всичко
	хектари				
всичко	22628,6	633,7	-	-	23262,3
в т.ч. с равини	-	-	-	-	-
в т.ч. без равини	22628,6	633,7	-	-	23262,3

Разпределението на ерозията по вид гори и степен на ерозия. Ерозия има в 179,4 хектара широколистни високостблени, в иглолистни – 171,0 хектара, в издънковите за превръщане – 157,3 хектара и в нискостблени – 125,6 хектара, тополови – няма. Преобладаващата степен на ерозия е III-ра – 467,3 хектара, II-та – 121.4 хектара и I-ва – 45,0 хектара.

Забележка: Тази таблица показва действителната площ, обхваната от процес на ерозия. Незасегнатата част на стопанството е дадена в графа "без пл. ерозия".

С извършване на подходящи мероприятия и залесяването на голите площи разпространението на ерозията ще бъде спряно. Всички предвидени лесовъдски мероприятия трябва да се провеждат своевременно и правилно.

Препоръки и указания за стопанисване

Стопанисването на гори, представляващи обект на ерозия трябва да е насочено към ограничаване опасността от развитие на ерозионни процеси.

В планирането и стопанските дейности, като общи препоръки за лесовъдска намеса могат да се посочат:

- В горите с решаващо противоерозионно значение:
 - Да се използват лесовъдски системи, осигуряващи постоянно покритие на горските територии с гора, като пълнотата на насажденията не се намалява под 0.5;
 - Да се извеждат навреме отгледните мероприятия, особено в горските култури, за да се осигурят жизнеността и устойчивостта на насажденията;
 - Когато пред насаждение са поставени допълнително една или повече цели (напр. курортни гори), лесовъдските мероприятия трябва да постигнат баланс между тях, но като приоритет остава осигуряване на противоерозионната функция;
 - Подпомага се създаването и поддържането на смесени насаждения с неравномерна пространствена структура;
 - При много стръмни терени (31-45о) не се водят голи сечи и краткосрочно постепенни сечи;
 - При каменливи и урвести терени (над 45о) да не се провеждат стопански мероприятия;
 - При извеждането на сеч да се използват техника и технологии, с които в минимална степен се нарушава растителната и почвената покривка;
 - При нужда се провеждат залесителни мероприятия, като с предимство се използва коренната горскодървесна растителност.

На територията на ТП ДГС Гурково за момента не се наблюдават свлачища.

Дърветата и горите играят важна роля в намаляването на риска от възникване на свлачища чрез стабилизиране на почвените слоеве и понижаване на влагата в почвата, което е една от основните предпоставка за свлачища. От друга страна, дърветата също могат да увеличат риска от поява на свлачища чрез допълнителното натоварване на нестабилни склонове и увеличен натиск при вятър. Практиката показва, че е малко вероятно наличието на дървета да предотврати или намали вероятността от възникване на дълбоки свлачища или свличания по много стръмни склонове. Храстите притежават предимствата на дърветата за стабилизирането на почвата, но не оказват допълнително натоварване на почвата с теглото си и натиск от вятър. Засаждането на стръмни склонове с нестабилни почви не се препоръчват, ако не се използват и допълнителни инженерни съоръжения. Горскостопанските дейността във високорискови зони за формиране на свлачища трябва да се избягва или да се сведе до минимум.

3.3 Риск от горски пожари

Основните фактори за възникване на горските пожари са: небрежна, непредпазлива или умишлена дейност на човека или природни явления.

Най-честите причини са следните:

- Изгаряне на треви и храсти при почистване на ливади и ниви, които граничат непосредствено с гора;
- Изхвърляне на неизгасени клечки кибрит и фасове;
- Небрежно боравене с огън от работници, пастири, туристи;
- Техническа неизправност на машини и превозни средства, работещи в гората;
- Самозапалване на лесно запалими вещества и материали;
- Късо съединение и аварии на електрически далекопроводи, които минават над и в близост до горите;
- Умисъл;
- Самозапалване на сухи треви или дървета при природни явления (мълнии).

В глава III на ГСП от 2010г. 14,5 % от площта на стопанството попада в I клас на пожарна опасност, II-ри клас – 25,7%, III-ти клас – 41,3%, IV-ти клас – 18,3%, а останалите 0,2% от площта във V клас на пожарна опасност.

Ежегодно се изготвя и утвърждава от ЮИДП Сливен и РДГ Стара Загора план за защита на горските територии от пожари и план за действие при гасене на горски пожари, които се оповестяват и обсъждат с представители на РСПБЗН, общините от територията на стопанството, ловните сдружения и ползвателите на дивеча в ДУ. Изпращат се разпоредителни писма до земеделските кооперации за заораване на 4м. ивица около горските масиви. Изпращат се разпоредителни писма до ползвателите за спазване на противопожарните изисквания и провеждане на инструктажи на работниците им. След обявяване на пожароопасния сезон се издават заповеди на директора на стопанството, с които се организират дежурства в почивните и празничните дни на служителите на стопанството по график.

Води се статистика за възникналите пожари на територията на стопанството в интернет базираната система на ИАГ-София system.iag.

Ежегодно се поддържат съществуващите лесокултурни противопожарни прегради и минерализовани ивици. Към всяко кметство има определени гасачески групи за реакция по време на пожар и противопожарен план за оповестяване.

Превенция срещу пожари

Районни служби “Противопожарна безопасност и защита на населението” (РС “ПБЗН”) има в град Гурково. Ако е необходимо се прибегва до помощта и на противопожарната служба в гр. Мъглиж, Казанлък, Стара Загора. През пожароопасния сезон връзката с тях се осъществява чрез денонощни дежурства, давани от служители на стопанството, снабдени с мобилни телефони, МПС и съответния оперативен план. Всички предвидени противопожарни мероприятия ще се реализират само в горите държавна собственост. При установяване на пожар незабавно да се информират противопожарните служби. Организацията на гасене да става по ежегодно изготвян план.

Съгласно чл. 14, ал. 2 от Наредба № 8 от 11.05.2012 г. ръководството на ТП “ДГС Гурково” трябва ежегодно, преди обявяването на пожароопасния сезон, да изготви план за защита на горските територии от пожари, които освен посочените по-горе методи и средства за предотвратяване, наблюдение и борба с пожари в горските територии, да съдържа описание на конкретните действия, насочени към предотвратяване на факторите, създаващи опасност от пожари (както е посочено в Наредба № 8).

Необходимо е всички служители и горски работници на ТП “ДГС Гурково” периодично да се инструктират и запознават с Наредба № 8 от 11.05.2012 г. за условията и реда за защита на горските територии от пожари.

3.4 Риск от природни нарушения от абиотични и биотични фактори (напр. засушаване, силни ветрове, снеговалежи, залежавания и каламитети).

През последните няколко години в страната и частност на територията на стопанството се наблюдава увеличение на площите, пострадали от екстремни природни въздействия – снеголоми, ветроломи, пожари, суша, както и от нападения от вредители и болести. В преобладаващата си част уврежданията са комплексни и взаимосвързани и водят до частично или цялостно едроплошно загиване на дървостоя.

Освен общоизвестните предпоставки за тези неблагоприятни процеси, съществени причини са и подценените фито-санитарни мерки при добива, транспортирането и складирането на дървесината, както и промяната на климата, които водят до горски пожари, отслабване и нарушаване на стабилността на дървостойките.

Съгласно предвижданията по ГСП 2010 г. върху държавната горска територия на стопанството през десетилетието са предвидени да се изведат санитарни и принудителни сечи в

иглолистни и широколистни култури и насаждения на площ от 120 ха, независимо от тяхната възраст, пълнота, изложение, месторастене и т.н. с повреди от различен произход – снеголом, снеговал, съхнене. Извеждат се с предимство пред другите сечи, за да може здравословното състояние на горите да се подобри по-бързо.

Служителите на стопанството извършват лесопатологични наблюдения и при констатиране на увреждане на горите вследствие биотични или абиотични фактори подават сигнални листи в администрацията на стопанството. Листите се описват в интернет базираната информационна система на ИАГ-София и се наблюдават от ЛЗС Пловдив и РДГ Стара Загора. При необходимост се изготвят план-извлечения и предписания за санитарни и принудителни сечи, които се одобряват от отговорните органи. Увредената дървесина се усвоява в кратки срокове.

Уточняват се възможностите за възобновяване на освободените площи като приоритетно се прилага естественото възобновяване, но на терени и в райони, където това е невъзможно или са необходими бързи резултати се използва изкуствено залесяване.

Изготвил:/п/.....

(инж. Калин Николов – зам. директор)

/п/ - Регламент (ЕС) 2016/679